



КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА  
УПРАВЛІННЯ

# МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

## ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ  
Декан

доц. А. В. Стасишин

(підпис)

“ ” \_\_\_\_\_ 2020 р.

## РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЕКОНОМІКА У ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ІНТЕГРАЦІЇ

галузі знань:

- 07 “Управління та адміністрування”,
- 05 “Соціальні та поведінкові науки”,
- 28 “Публічне управління та адміністрування”

спеціальності:

- 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,
- 071 “Облік і оподаткування”,
- 051 “Економіка”,
- 281 “Публічне управління та адміністрування”  
спеціалізації: “Фінанси, митна та податкова справа”,  
“Облік, аналіз та фінансові розслідування”,  
“Інформаційні технології в бізнесі”,  
«Публічне адміністрування та управління бізнесом»  
«Управління персоналом в органах публічної влади та бізнес-структурах»

освітній ступінь: “бакалавр”  
форма навчання: денна

Co-funded by the  
Erasmus+ Programme  
of the European Union



ЛЬВІВ 2020

**Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка у європейській інтеграції»  
для студентів I курсу навчання**

**за галузями знань:** 07 “Управління та адміністрування”,

05 “Соціальні та поведінкові науки”,

28 “Публічне управління та адміністрування”

**спеціальностей:** 281 “Публічне управління та адміністрування”

072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,

071 “Облік і оподаткування”,

051 “Економіка”,

**спеціалізацій:** «Управління персоналом в органах публічної влади та бізнес-структурах»

“Фінанси, митна та податкова справа ”,

“Облік, аналіз та фінансові розслідування”,

“Інформаційні технології в бізнесі”,

«Публічне адміністрування та управління бізнесом»

**освітнього ступеня бакалавр**

«23» січня 2020 року – 31с.

**Розробник:**

Зеленко В.А., доцент кафедри економіки та публічного управління, к.е.н., доцент

*Опубліковано за підтримки ЄС в межах реалізації проекту за програмою Erasmus+ Jean Monnet № 575241-EPP-1-2016-1-UA-EPPJMO-MODULE «Economics in European Integration: Internal Challenges and External Dimension». Підтримка Європейською Комісією випуску цієї публікації не означає схвалення змісту, яким відображено тільки думку автора. Тому Комісія не може нести відповідальність за будь-яке використання даної інформації.*

**Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри економіки та публічного управління  
Протокол № 6 від «24» грудня 2019 р.**

**В.о. завідувача кафедри \_\_\_\_\_ доц. Капленко Г.В.**

**Розглянуто та ухвалено Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу**

**Протокол № 7 від «23» січня 2020 р.**

© Зеленко В.А., 2020 рік  
© ЛНУ імені Івана Франка, 2020 рік

## **РОЗДІЛИ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ**

**РОЗДІЛ 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА**

**РОЗДІЛ 2. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**РОЗДІЛ 3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**РОЗДІЛ 4. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**РОЗДІЛ 5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

**РОЗДІЛ 6. ГРАФІК РОЗПОДІЛУ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ**

**РОЗДІЛ 7. КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ**

**7.1** Календарно-тематичний план лекційних занять

**7.2** Календарно-тематичний план семінарських (практичних, лабораторних) занять, заліків по модулях, контрольних робіт

**7.3** Графік консультацій

**РОЗДІЛ 8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ**

**РОЗДІЛ 9. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ**

**9.1** Таблиця оцінювання (визначення рейтингу) навчальної діяльності студентів

**9.2** Система нарахування рейтингових балів та критерії оцінювання знань студентів

**9.3** Шкала оцінювання успішності студентів за результатами підсумкового контролю

**РОЗДІЛ 10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**РОЗДІЛ 11. МЕТОДИКИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ**

**РОЗДІЛ 12. РЕСУРСИ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ**

**РОЗДІЛ 13. ЗМІНИ І ДОПОВНЕННЯ ДО РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ**

## РОЗДІЛ 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

### Предмет навчальної дисципліни

**Предметом** навчальної дисципліни є відносини між економічними суб'єктами в Європейському Союзі, між економічними суб'єктами ЄС та України, між економічними суб'єктами в Україні, що визначаються специфікою, закономірностями та тенденціями сучасних євроінтеграційних процесів.

Вивчення дисципліни передбачає знання базових економічних понять, термінів або категорій, що відносяться до процесів європейської інтеграції, міжнародних економічних відносин, з'ясування взаємозв'язків між економічними явищами і процесами, які діють у ЄС та Україні, опанування знаннями та вміннями, достатніми для розуміння актуальності євроінтеграційного процесу України. Важливим є те, що ця навчальна дисципліна дає можливість поглибити уявлення про функціонування ринкової економіки як на рівні ЄС, так і в процесі відносин Україна - ЄС, і тим самим показати, як за умов обмеженості ресурсів та альтернативності напрямів їх використання можна досягти найкращих результатів економічної діяльності, застосовуючи практику економічної та політичної інтеграції.

### Мета навчальної дисципліни

**Метою** навчальної дисципліни є формування професійних навиків та розповсюдження спеціалізованих знань про економічні засади європейської інтеграції як в межах ЄС, так і процесі європейської інтеграції України.

Вивчення навчальної дисципліни «Економіка у європейській інтеграції» передбачено згідно проекту Жана Моне 575241-EPP-1-2016-1-UA-EPPJMO-MODULE "Economics in European integration: internal challenges and External Dimension", що реалізується на кафедрі економічної теорії факультету управління фінансами та бізнесу за підтримки Європейської Комісії.

### Основні завдання

**Завданнями** дисципліни є: виявлення системної сутності економіки у європейській інтеграції; вивчення особливостей функціонування сучасного ЄС; дослідження характерних ознак економічної політики Європейського Союзу за її основними векторами; вивчення еволюції та сучасного стану процесів Європейської інтеграції України з поглибленим акцентом на Угоду про асоціацію з ЄС; розгляд особливостей програм та проектів ЄС, які можна реалізовувати в Україні.

### Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі:

Вивчення змісту дисципліни базується на знаннях з «політичної економії», «історії України», інших спеціалізованих економічних дисциплін.

## Вимоги до знань і умінь:

Вивчення навчальної дисципліни «Економіка у європейській інтеграції» передбачає досягнення такого кваліфікаційного рівня підготовки магістра, за якого він повинен:

### а) знати:

- особливості функціонування сучасного Європейського Союзу як найбільш успішного і прогресивного міжнародного інтеграційного об'єднання держав та економічні процеси, що в ньому відбуваються, а також про проблеми і перспективи європейської інтеграції України;
- організаційні засади та напрямки діяльності Європейського Союзу;
- основні економічні політики країн Європейського Союзу;
- основну мету, стратегію та етапи європейської інтеграції України;
- основні розділи Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом;
- економічну частину Угоди про асоціацію між Україною та ЄС;
- основні програми та проекти ЄС, які реалізуються в Україні.

### б) уміти:

- аналізувати економічні відносини та дію економічних законів на рівні ЄС та країнах-партнерах;
- знаходити необхідну інформацію з економіки у європейській інтеграції на офіційних сайтах ЄС та України;
- аналізувати взаємопов'язані процеси економічної інтеграції в межах ЄС та у взаємовідносинах Україна – ЄС;
- визначати перспективи співробітництва України та ЄС;
- орієнтуватися в основних розділах Угоди про асоціацію;
- знати основні положення розділів, які належать до економічної складової Угоди;
- знати про основні проекти та програми ЄС, які зорієнтовані на Україну;
- знати основи з управління проектним циклом з метою використання цих навичок при здійсненні проектної діяльності за програмами ЄС.

Опанування навчальною дисципліною «Економіка у європейській інтеграції: внутрішні виклики та зовнішній вимір» повинно забезпечувати необхідний рівень сформованості вмінь:

Назва рівня сформованості вміння	Зміст критерію сформованості вміння
Репродуктивний	Вміння відтворювати знання, передбачені даною програмою
Алгоритмічний	Вміння використовувати знання в практичній діяльності при розв'язуванні типових ситуацій
Творчий	Здійснювати евристичний пошук і використовувати знання для розв'язання нестандартних завдань та проблемних ситуацій

Навчальна програма складена на 5 кредитів.

Форми контролю – проміжний модульний контроль, екзамен.

## РОЗДІЛ 2. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

## “Економіка у європейській інтеграції”

Характеристика навчальної дисципліни							
<b>Шифр та найменування галузі знань:</b> 05 “Соціальні та поведінкові науки”, 07 “Управління та адміністрування”, 28 “Публічне управління та адміністрування”				<b>Цикл дисциплін за навчальним планом:</b> Цикл професійної та практичної підготовки			
<b>Код та назва спеціальності:</b> 051 “Економіка”, 071 “Облік і оподаткування”, 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”, 281 “Публічне управління та адміністрування”				<b>Освітній ступінь:</b> бакалавр			
<b>Спеціалізація:</b> “Інформаційні технології в бізнесі”, “Бухгалтерський облік, аналіз та аудит”, “Фінанси, митна та податкова справа”				<b>Методи навчання:</b> лекції, семінарські заняття, самостійна робота, ІНДЗ (творчі завдання), робота в бібліотеці, Інтернеті, складання схем, таблиць тощо			
<b>Курс:</b> 1 <b>Семестр:</b> 2							
Кількість кредитів ECTS	Кількість годин	Кількість аудиторних годин	Лекції	Семінари, практичні, лабораторні	Заліки по модулях (контрольні роботи)	Самостійна робота студента (СРС)	В тому числі індивідуальна робота студента (ІР)
5	150	64	32	32	2	58	28
Кількість тижневих годин		Кількість змістових модулів (тем)		Кількість заліків по модулях/контрольних робіт		Вид контролю	
4		14		1		Поточний контроль, екзамен	

### РОЗДІЛ 3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Тема 1.** Мета, історія заснування та договори Європейського Союзу.

**Тема 2.** Головні та допоміжні органи ЄС

**Тема 3.** Основні політики ЄС

**Тема 4.** Бюджетна політика ЄС

**Тема 5.** Податкова політика країн ЄС

**Тема 6.** Монетарна політика країн ЄС

**Тема 7.** Торгівельна політика ЄС

**Тема 8.** Основна мета, стратегія та етапи європейської інтеграції України

**Тема 9.** Загальна характеристика Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом

**Тема 10.** Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі

**Тема 11.** Економічне, галузеве та фінансове співробітництво

**Тема 12.** Основні проблеми та перспективи реалізації Угоди про асоціацію

**Тема 13.** Можливості участі у програмах та проектах ЄС: громада, бізнес, влада

**Тема 14.** Проектний менеджмент як інструмент доступу до фінансових фондів ЄС

## **РОЗДІЛ 4. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

### **Тема 1. Мета, історія заснування та договори Європейського Союзу**

Походження й розвиток європейської інтеграції. Причини виникнення перших інтеграційних об'єднань у Європі. Основні договори на шляху становлення Європейського Союзу. Поглиблення євроінтеграції: Договір про ЄС та Договір про функціонування ЄС. Передумови виникнення спільного економічного та валютного союзу у ЄС згідно основоположних договорів.

### **Тема 2. Головні та допоміжні органи ЄС**

Загальний аналіз інституційної побудови ЄС. Еволюція створення основних органів Співтовариства. Основні інституції Європейського Союзу: Європейська рада, Рада міністрів ЄС, Європейська комісія, Європейський суд, Палата аудиторів. Допоміжні інституції ЄС: економічно-соціальний комітет ЄС, комітет регіонів, інші органи Європейського Союзу. Особливості прийняття рішень у ЄС. Процес формування законодавчої ініціативи у Європейському Союзі. Принцип однакості. Принцип кваліфікованої більшості. Проблеми удосконалення процесу прийняття рішень у ЄС.

### **Тема 3. Основні політики ЄС**

Економічне спрямування горизонтальних політик ЄС. Регіональна політика. Соціальна політика. Конкурентна політика. Секторальні політики ЄС. Промислова та підприємницька політики. Економічний вектор науково-дослідної політики. Роль спільної енергетичної політики в економічному розвитку ЄС. Транспортна політика. Сільськогосподарська політика та політика щодо рибальства.

### **Тема 4. Бюджетна політика ЄС**

Поняття бюджетної політики Європейського Союзу. Принципи формування бюджету та бюджетної консолідації у ЄС. Аналіз ефективності застосування інструментів бюджетної політики у провідних економіках країн ЄС на етапах економічного зростання та спаду. Динаміка та структура доходів, видатків, дефіциту бюджету та їх співвідношення в економіках країн ЄС з іншими країнами в останні десятиліття.

### **Тема 5. Податкова політика ЄС**

Історія становлення спільної податкової політики в ЄС. Зміни у системі фінансування бюджету Європейського Союзу після схвалення концепції "власних ресурсів". Види податків у Європейському союзі. Проблема гармонізації податкових політик країн-членів ЄС. Основні цілі та принципи податкової гармонізації в ЄС. Гармонізація стягнення непрямих податків. Особливості оподаткування в окремих країнах ЄС: досвід для України

## **Тема 6. Монетарна політика ЄС**

Економічний та монетарний (валютний) союз. Еволюція монетарної політики ЄС. Правові засади реалізації та гравці монетарної політики ЄС. Механізми та інструменти реалізації монетарної політики ЄС. Досвід Європейського Союзу у проведенні монетарної політики в кризовий період. Перспективи реалізації монетарної політики ЄС.

## **Тема 7. Торгівельна політика ЄС**

Передумови та особливості формування спільної торговельної політики ЄС: трансформація митного союзу, перехід до спільного ринку, а згодом до економічного і валютного союзу. Трактатування спільної торговельної політики ЄС згідно теорій економічного лібералізму і державного регулювання економіки (дирижизму).

Інструменти спільної торговельної політики ЄС. Регламент щодо торговельних бар'єрів Антидемпінгові заходи. Компенсаційний захист. Захисні заходи. Спільна торговельна політика ЄС щодо країн світу.

## **Тема 8. Основна мета, стратегія та етапи європейської інтеграції України**

Україна на шляху європейської інтеграції. Формування договірно-правових, політичних та економічних засад співробітництва України та ЄС. «Угода про партнерство та співробітництво». «Концепція адаптації законодавства України до законодавства ЄС». Особливості процесу формування та підписання угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Порядок денний асоціації Україна – ЄС. Досвід інших держав стосовно реалізації угод про асоціацію з ЄС.

## **Тема 9. Загальна характеристика Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом**

Передісторія Угоди про Асоціацію. Політична асоціація та економічна інтеграція. Основні розділи Угоди про асоціацію. Преамбула. Загальні принципи. Політичне співробітництво і зовнішня політика та політика безпеки. Юстиція, свобода і безпека. Торгівля та суміжні питання (ПВЗВТ). Економічна та галузева співпраця. Фінансове співробітництво та боротьба з шахрайством. Інституційні, загальні та прикінцеві положення. Нові інституції асоціації.

## **Тема 10. Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі**

Концептуальна сутність поглибленої та всеохопної зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. Загальний огляд змісту Розділу IV «Торгівля та питання, пов'язані з торгівлею». Доступ товарів на ринки. Доступ товарів на ринки. Засоби захисту торгівлі. Митні послуги. Технічні стандарти для промислових товарів. Безпечність харчових продуктів. Послуги. Державні закупівлі. Права інтелектуальної власності. Політика щодо конкуренції.

## **Тема 11. Економічне, галузеве та фінансове співробітництво**

Поняття економічного співробітництва між Україною та ЄС. Основні види економічного співробітництва. Макроекономічна допомога та фінансове співробітництво. Положення Угоди та фінансова допомога від ЄС. Фінансові



послуги, транспорт. Енергетика, охорона довкілля. Сільське господарство. Захист споживачів, соціальна політика. Перспективи імплементації положень Угоди про асоціацію про економічне, галузеве та фінансове співробітництво.

### **Тема 12. Основні проблеми та перспективи реалізації Угоди про асоціацію**

Політико-правовий вимір виконання угоди про асоціацію. Юридичний вимір виконання Угоди про асоціацію. Наближення законодавства України до права ЄС. Органи виконавчої влади у впровадженні УА. Двосторонні органи.

Економічні наслідки впровадження асоціації з ЄС. Автономні торговельні преференції (АТП): досвід використання. ПВЗВТ: зміни торговельного режиму після 1 січня 2016 року

Зростання ролі громадянського суспільства при виконанні угоди про асоціацію. Багатосторонній Форум громадянського суспільства. Дорадча група щодо ПВЗВТ.

### **Тема 13. Можливості участі у програмах та проектах ЄС: громада, бізнес, влада**

Агентства та програми ЄС – можливості участі. Агентства ЄС, які відкриті для України, Молдови та Грузії.

Співпраця у галузях освіти, навчання та культури. реформування та модернізацію вищої освіти у відповідності до Болонського процесу. Впровадження нового Закону України «Про вишу освіти». Освітні обміни, тренінги, проекти підтримки молоді та спорту.

Співпраця у рамках програм ЮНЕСКО. Співробітництво у сфері науки та технологій. Програма «Горизонт 2020». Транскордонне співробітництво як вагомий інструмент європейської інтеграції України. Спільна операційна програма Польща-Білорусь-Україна на 2014-2020 роки.

### **Тема 14. Проектний менеджмент як інструмент доступу до фінансових фондів ЄС**

Особливості діяльності з управління проектами. Поняття ідеї. Корисні поради щодо формування проектної ідеї. Допроєктна діяльність. Технологія SMART. Процес оформлення ідеї. Поняття оцінки середовища організації. SWOT-аналіз, LEAN-аналіз. Пошук партнерів для власного проекту. Методика побудови дерева цілей. Управління циклом проекту. Особливості формування проектної заявки на згідно типових вимог аплікаційних форм агенцій та програм Європейського Союзу.

## **РОЗДІЛ 5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

### **5.1. Основна література**

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. – Режим доступу: [http://www.eeas.europa.eu/top\\_stories/2014/011114\\_ukraine\\_agreement\\_en.htm](http://www.eeas.europa.eu/top_stories/2014/011114_ukraine_agreement_en.htm)
2. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу (2010/С 83/01) / 30.3.2010 UA Офіційний вісник Європейського Союзу. — [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/file/23491>
3. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник: у 2 кн. / С.М. Панчишин, П.І. Островецький, І.В. Грабинська та ін.; за ред. С.М. Панчишина, П.І. Островецького. — 3-тє вид., виправл. та доп. Львів: Апріорі, 2017. — Кн. 1: Вступ до аналітичної економіки. Макроекономіка. 567 с.
4. Буряк П.Ю., Гупало О.Г. Європейська інтеграція і глобальні проблеми сучасності: Навчальний посібник. — 2-ге видання, доповнене. — К.: «Хай-Тек Прес», 2008. — 352 с.
5. Впроваджуючи Угоду про асоціацію Україна-ЄС: перші уроки, наслідки, практики використання за ред. Сушка О.В., м. Київ., 2016, 40 с.
6. Глобальна економіка. Курс лекцій: навч. посібн. / За заг.ред. Гупала О.Г., Стасишина А.В. — 2-ге вид., доп. — Львів: СПОЛОМ, 2017. — 316с.
7. Європейська інтеграційна політика [Текст] : навч. посіб. / А. М. Поручник, В. І. Чужиков, Д. О. Ільницький, О. А. Федірко ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. В. І. Чужикова ; ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». - К. : КНЕУ, 2010. - 452 с. - Режим доступу: <http://posibniki.com.ua/catalog-evropeyska-integraciyna-politika---chuzhikova-v-i>
8. Європейська інтеграція [текст] навч. посіб. / за ред. М. І. Макаренка, Л. І. Хомутенко ; [М. І. Макаренко, Л. І. Хомутенко, І. І. Д'яконова та ін.]. - К. : «Центр учбової літератури», 2014. - 344 с. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [http://cul.com.ua/preview/europ\\_integr.pdf](http://cul.com.ua/preview/europ_integr.pdf)
9. Європейська інтеграція: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів та слухачів магістерської підготовки за напрямом «Державне управління» / Кол. авт.; за заг. ред. проф. І.А.Грицяка та Д. І.Дзвінчука. — Івано- Франківськ: Місто НВ, 2013. — 464 с.
10. Європейська інтеграція: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів та слухачів магістерської підготовки за напрямом «Державне управління» / Кол. авт.; за заг. ред. проф. І.А.Грицяка та Д. І.Дзвінчука. - Івано- Франківськ: Місто НВ, 2013. - 464 с. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Posibnyk.pdf>
11. Іжа М.М.. Трансформація регіональної політики ЄС: висновки для України. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [file:///C:/Users/Deel/Downloads/tppd\\_2013\\_12\\_3.pdf](file:///C:/Users/Deel/Downloads/tppd_2013_12_3.pdf)
12. Козик В. В., Мрихіна О. Б. та ін. Формування і розвиток взаємодії учасників інноваційної інфраструктури: теоретичні та прикладні аспекти: монографія / За наук. ред. проф. В. В. Козика - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. - 281 с.
13. Короткий посібник з Угоди про Асоціацію. — [Електронний ресурс]. Режим доступу: [http://eeas.europa.eu/archives/delegations/ukraine/documents/association\\_agreement/guide.pdf](http://eeas.europa.eu/archives/delegations/ukraine/documents/association_agreement/guide.pdf)
14. Мальська М. П. Основи європейської інтеграції [текст] підручник. / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк - К.: «Центр учбової літератури», 2015. - 320 с. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [http://culonline.com.ua/Books/osnovy\\_evropeyskoy\\_sntegratsii\\_malska.pdf](http://culonline.com.ua/Books/osnovy_evropeyskoy_sntegratsii_malska.pdf)
15. Макроекономіка: навч. посібн. / за заг.ред. Буряка П.Ю та Гупала О.Г.— 2-ге вид., перероб. та доповн. — К: «Хай-Тек Прес», 2013.- 420 с.
16. Матюшенко І.Ю., Беренда С.В., Резніков В.В. Євроінтеграція України в системі міжнародної економічної інтеграції: навч. посібник. — Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. — с. 496
17. Поглиблення відносин між ЄС та Україною. Що, чому і як? : посібник. / За заг. ред. Емерсона М., Мовчан В. / Центр європейських політичних досліджень (CEPS, Брюссель), Інститут економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД, Київ). — ISBN 978-617-7393-38-1. — 255 с.
18. Політична економія. Курс лекцій (2-ге видання, доповнене): навч. посіб. / Заг. ред. проф. Буряка П.Ю. та Гупала О.Г. — Львів: СПОЛОМ, 2014. 360 с. (21 д. а.).

19. Політика європейської ітерації: конспект лекцій. / Укладачі А.Л. Помаза-Пономаренко, Т.О. Луценко. – Х. : НУЦЗУ, 2016. – 40 с.
20. Політика європейської ітерації: конспект лекцій. / Укладачі А.Л. Помаза-Пономаренко, Т.О. Луценко. – Х. : НУЦЗУ, 2016. – 40 с.
21. Портер М. Конкурентное преимущество: Как достичь высокого результата и обеспечить его устойчивость / Майкл Е. Портер ; [пер. с англ.]. — М. : Альпина Бизнес букс, 2005. — 715 с.
22. Свешніков С.М., Юрченко В.В., Крижановський В.І. Бюджетно-податкова політика сучасної держави та гармонізація податкових систем країн ЄС. Вектори для України: Навч. посібник. - м. Київ., 2016, 39 с.
23. Юрій С. І. Фінанси: Підручник / За ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. К.: Знання, 2008. - 611с.
24. 10 кроків підготовки успішного проекту. Дистанційний онлайн-курс під керівництвом Ключник Наталії згідно проекту за підтримки ЄС/ПРООН «Knowledge Portal». - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://dn.kp.org.ua/>

## 5.2. Додаткова література

1. Антонова Т. Середземноморська політика ЄС. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [http://vmv.kytmu.edu.ua/confs/2010\\_04\\_25/antonova.htm](http://vmv.kytmu.edu.ua/confs/2010_04_25/antonova.htm)
2. Батура О., Кретьова О., «Можливості торгівлі послугами між ЄС і Україною на прикладі телекомунікаційних послуг за угодою ГАТС і Угодою про асоціацію», ZERP-Аналітична записка № 1/2015.
3. Бетлій О., Кравчук В.,(2012), «Реформа державної допомоги в Україні», Аналітична записка в рамках Проекту «Економічні аспекти європейської інтеграції України в розрізі пріоритетів Угоди про асоціацію: Експертний аналіз, рекомендації і громадське обговорення». - Режим доступу: [http://www.ier.com.ua/ua/public\\_events?e=102](http://www.ier.com.ua/ua/public_events?e=102)
4. Вплив ПВЗВТ між Україною та ЄС на різні категорії населення: мікро-моделювання за допомогою прикладної моделі загальної рівноваги - Проекти - Інститут економічних досліджень та політичних консультацій: сайт. Режим доступу: [http://www.ier.com.ua/ua/Ukraine\\_EU\\_project/materials](http://www.ier.com.ua/ua/Ukraine_EU_project/materials)
5. Галиць О. Вдосконалення банківської діяльності в контексті євроінтеграційних процесів // Зб. праць за матеріалами міжнародної науково-практичної конференції. - Чернівці, 2006. - Вип. 7: Економічні науки. - с. 177-182.
6. Гупало О.Г. Співробітництво України з Європейським Союзом – новий етап взаємовідносин. Вісник Львівського Університету. Серія економічна. 2016. Вип. 35. С. 173–179.
7. Емерсон М., Шимкін В.: "Енергія для домогосподарств - ініціатива з енергозбереження для України», Робочий документ Центру вивчень Європейської політики (CEPS) № 408, CEPS, Брюссель, травень 2015 р.
8. Енергетична стратегія України на період до 2030 року від 24.07.2013 №1071-р Законодавство України: сайт. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/n0002120-13/paran3#n3>
9. Європейська політика сусідства (ЄПС). - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [https://eeas.europa.eu/enp/pdf/financing-the-enp/regional\\_south\\_strategy\\_paper\\_2014\\_2020\\_and\\_multiannual\\_indicative\\_programme\\_2014\\_2017\\_en.pdf](https://eeas.europa.eu/enp/pdf/financing-the-enp/regional_south_strategy_paper_2014_2020_and_multiannual_indicative_programme_2014_2017_en.pdf)

10. Євросоюз і Мексика домовилися про вільну торгівлю. Все, що треба знати сьогодні. ДЖЕРЕЛО: [Інтерфакс-Україна](https://ukr.segodnya.ua/economics/enews/evrosoyuz-i-meksika-dogovorilis-o-svobodnoy-torgovle-1132846.html). 24.04.2018: сайт. Режим доступу: <https://ukr.segodnya.ua/economics/enews/evrosoyuz-i-meksika-dogovorilis-o-svobodnoy-torgovle-1132846.html>
11. Звіт АМКУ за 2018 рік: сайт. Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/1Zp-gojNksXXfkf9rTtGMm4fQxf50jb27/view>
12. Зеленко В.А. Пенсійна реформа в Україні у контексті Угоди про асоціацію з Європейським Союзом / В.А. Зеленко, Н.М. Зеленко // Регіоналізм та інтеграція. Науковий Щорічник Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича. – 2017. - №2 (0,51 д.а.), С. 26–39.
13. [Конкурентоспроможність національної економіки: фіскальні важелі та стимули](#): колект. монографія. Ситник Н.С., Сташишин А.В., Ватаманюк-Зелінська У.З. та ін. / За ред. д.е.н. Ситник Н.С. – Львів: Видавництво “Апріорі”, 2017. 352 с.
14. С.М. Свешніков В.В., Юрченко В.І., Крижановський. Бюджетно-податкова політика сучасної держави та гармонізація податкових систем країн ЄС. Вектори для України.- Навчальний посібник, К. - 2016. - 39 с.
15. Сергій Толстов. Африканський напрям у політиці Європейського Союзу. - європейські історичні студії. - 2017. - № 7, С. 17-42. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://eustudies.history.knu.ua/sergij-tolstov-afrykanskyj-napryam-upolitytsi-yevropejskogo-soyuzu/>
16. Сташишин А.В., Никитюк Ю.І. Вплив валютної політики на поведінку економічних суб'єктів в умовах фінансово-економічної кризи. Вісник Львівського університету. Серія «Економічна». 2013. Вип. 48. С. 20–27.
17. Тренди розвитку громадського суспільства на 2016 рік - Єднання: сайт. Режим доступу: <http://ednannia.ua/177-vektor/11791-trendy-rozvytku-hromadianskohosuspilstva-na-2016-rik>

### 5.3 Інтернет сайти

1. Відділ публікацій – Види діяльності ЄС: сайт. Режим доступу: <https://publications.europa.eu/en/web/general-publications/publications>
2. Відділ публікацій - Торговля: сайт. Режим доступу: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/9a2c5c3e-0d03-11e6-ba9a-01aa75ed71a1>
3. Вплив ПВЗВТ між Україною та ЄС на різні категорії населення: мікро-моделювання за допомогою прикладної моделі загальної рівноваги - Проекти - Інститут економічних досліджень та політичних консультацій: сайт. Режим доступу: [http://www.ier.com.ua/ua/Ukraine\\_EU\\_project/materials](http://www.ier.com.ua/ua/Ukraine_EU_project/materials)
4. Все про ЄС – Європейська Комісія: сайт. Режим доступу: [https://europa.eu/european-union/documents-publications/slide-presentations\\_en](https://europa.eu/european-union/documents-publications/slide-presentations_en)
5. "Горизонт 2020" - Програми фінансування - Можливості фінансування - Фінансування, тендери - Європейська комісія: сайт. Режим доступу: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/h2020-sections>
6. Документи 2016 року – Бюджетна політика – Європейська Комісія: сайт. Режим доступу: [http://ec.europa.eu/budget/biblio/documents/2016/2016\\_en.cfm](http://ec.europa.eu/budget/biblio/documents/2016/2016_en.cfm)

7. Енергетична стратегія України на період до 2030 року від 24.07.2013 №1071-р Законодавство України: сайт. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/n0002120-13/paran3#n3>
8. Енергетичний союз 2015 року - Публікації - Енергія - Європейська комісія: сайт. Режим доступу: <https://ec.europa.eu/energy/en/publications/energy-union-2015>
9. «Еразмус+»: сайт. Режим доступу: <http://erasmusplus.org.ua/erasmus.html>
10. Євроінтеграційний портал: сайт. Режим доступу: <https://eu-ua.org/>
11. Європейська комісія - Творча Європа: сайт. Режим доступу: [http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/news/2015/1119-ukrainejoms-creative-europe\\_en.htm](http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/news/2015/1119-ukrainejoms-creative-europe_en.htm)
12. Європейське агентство з безпеки і гігієни праці (EU-OSHA): сайт. Режим доступу: <https://osha.europa.eu/>
13. Європейське агентство з охорони зовнішніх кордонів країн-членів: сайт. Режим доступу: <https://www.eea.europa.eu/>
14. Європейське агентство з охорони навколишнього природного середовища (EEA): сайт. Режим доступу : <https://www.eea.europa.eu>
15. Європейське агентство з питань авіаційної безпеки (EASA): сайт. Режим доступу: <http://www.easa.eu.int/>
16. Європейське агентство з питань морської безпеки (EMSA): сайт. Режим доступу: <http://www.emsa.europa.eu/>
17. Європейське бюро судової співпраці (EUROJUST): сайт. Режим доступу: <http://eurojust.europa.eu/Pages/home.aspx>
18. Європейське оборонне агентство (EDA): сайт. Режим доступу: <https://www.eda.europa.eu/>
19. Європейське поліцейське управління (EUROPOL): сайт. Режим доступу: <https://www.europol.europa.eu/>
20. Європейський банк реконструкції і розвитку: сайт. Режим доступу: [www.ebrd.com/transitionreport](http://www.ebrd.com/transitionreport)
21. Європейський комітет статистики: Щоквартальні збірки статистичних даних фінансового сектору: сайт. Режим доступу: <http://epp.eurostat.ecs.eu.int/>
22. Європейський поліцейський коледж (CEPOL): сайт. Режим доступу: <https://www.cepol.europa.eu/>
23. Європейський соціальний фонд. - сайт. Режим доступу: <http://ec.europa.eu/esf/home.jsp>
24. Європейський Союз Зовнішня діяльність - Європейська служба зовнішньої дії: сайт. Режим доступу: [http://eeas.europa.eu/delegations/georgia/documents/news/2015/20150918\\_01\\_en.pdf](http://eeas.europa.eu/delegations/georgia/documents/news/2015/20150918_01_en.pdf)
25. Європейський Союз: сайт. Режим доступу: [https://europa.eu/european-union/topics\\_en](https://europa.eu/european-union/topics_en)
26. Європейський фонд регулювання глобалізації (EGF) – Європейська Комісія: сайт. Режим доступу: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=326>
27. Історія ЄС: сайт. Режим доступу: <http://www.slideshare.net/mshabarek/the-european-union-26347944>
28. Національний «Еразмус+» офіс (НЕО): сайт. Режим доступу: <http://erasmusplus.org.ua/pro-nas.html>
29. Офіс зв'язку українських аналітичних центрів у Брюсселі: сайт. Режим доступу: <http://ukraine-office.eu/>
30. Офіційний сайт Європейського Центрального банку: Пріоритети та заходи з подолання кризи в банківській сфері: сайт. Режим доступу: <http://www.ecb.int/>

31. Представництво України при Європейському Союзі та Європейському Співтоваристві з атомної енергії: сайт. Режим доступу: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/relations>
32. Програма ЄС «Креативна Європа» (2014-2020): сайт. Режим доступу: <https://creativeeurope.in.ua/>
33. Східне партнерство - Європейський Союз: сайт. Режим доступу: [http://eeas.europa.eu/eastern/index\\_en.htm](http://eeas.europa.eu/eastern/index_en.htm).
34. Торгівля – Європейська Комісія: сайт. Режим доступу: <http://ec.europa.eu/trade/>
35. Транспортна політика ЄС – Європейський Союз: сайт. Режим доступу: [https://europa.eu/european-union/topics/transport\\_en](https://europa.eu/european-union/topics/transport_en)
36. Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції – Євроінтеграційний портал: сайт. Режим доступу: <https://eu-ua.org/uryadovyy-ofis-koordinaciyi-yevropeyskoyi-ta-yevroatlantychnoyi-integraciyi>
37. Урядовий портал: сайт. Режим доступу: [www.kmu.gov.ua/kmu/control/en/publish/article7art\\_id=248402403&cat\\_id=248402399](http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/en/publish/article7art_id=248402403&cat_id=248402399)
38. EU Competition Policy Presentation Part 1. - YouTube: сайт. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=8elyprRbNUg>
39. EU Competition Policy Presentation Part 2. - YouTube: сайт. Режим доступу: [https://www.youtube.com/watch?v=j\\_Zy8HqV2bk](https://www.youtube.com/watch?v=j_Zy8HqV2bk)
40. EU Competition Policy Presentation Part 3. - YouTube: сайт. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=hZUKrIeLRjs>
41. EU-Africa Declaration on migration and mobility / Fourth EU-Africa Summit. 2-3 April 2014, Brussels. - [Electronic recourse]. Access mode: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2014/04/pdf/fourth-eu-africa-summit-eu-africa-declaration-on-migration-and-mobility>
42. EUR-Lex Access to European Union law. [Electronic recourse]. Access mode: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52006XC0901%2801%29>
43. EU Social policy - the market's human face?. - YouTube: сайт. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=bHI30CB96pg>
44. European Commission Financial Programming and Budget - [Electronic recourse]. Access mode: [http://ec.europa.eu/budget/index\\_en.cfm](http://ec.europa.eu/budget/index_en.cfm)
45. European Commission The Multiannual Financial Framework 2014-2020 - Frequently Asked Questions. - [Electronic recourse]. Access mode: [http://ec.europa.eu/budget/mff/index\\_en.cfm](http://ec.europa.eu/budget/mff/index_en.cfm) (дата доступу: 30.10.2014);
46. Financial Regulation and implementing rules applicable to the general budget of the European Communities / Synoptic presentation And selection of legal texts relevant to establishing and implementing the budgets. - European Commission, Luxembourg, Publications Office of the European Union. - 2010. - P. 405. - [Electronic recourse]. Access mode: [http://ec.europa.eu/budget/library/-biblio/.../regulations/syn\\_pub\\_rf\\_modex\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/budget/library/-biblio/.../regulations/syn_pub_rf_modex_en.pdf) (дата доступу: 10.10.2014).
47. Indices of Primary Commodity Prices 2006-2016 - International Monetary Fund. [Electronic recourse]. Access mode: <https://www.imf.org/external/np/res/commod/Table1a.pdf>
48. Stability and Growth Pact / European Commission. - [Electronic resource]. Access mode: [http://ec.europa.eu/economy\\_finance/economic.../sgp/index\\_en](http://ec.europa.eu/economy_finance/economic.../sgp/index_en).

**РОЗДІЛ 6. ГРАФІК РОЗПОДІЛУ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ**

№ розділу, теми (змістові модулі)	Назва теми	Кількість годин за ОПП			Розподіл аудиторних годин		
		Всього	у тому числі		лекції	семінари	залік по модулю
			СРС/ПР	ауд.			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
<b>ЗАЛІКОВИЙ МОДУЛЬ</b>							
Тема 1	Мета, історія заснування та договори ЄС	9	3/2	4	2	2	
Тема 2	Головні та допоміжні органи ЄС	9	3/2	4	2	2	
Тема 3	Основні політики ЄС	9	3/2	4	2	2	
Тема 4	Бюджетна політика ЄС	9	3/2	4	2	2	
Тема 5	Податкова політика країн ЄС	9	3/2	4	2	2	
Тема 6	Монетарна політика країн ЄС	9	3/2	4	2	2	
Тема 7	Торгівельна політика ЄС	10	4/2	4	2	2	
Тема 8	Основна мета, стратегія та етапи європейської інтеграції України	9	3/2	4	2	2	
Тема 9	Загальна характеристика Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом	9	3/2	4	2	2	
Тема 10	Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі	27	10/6	10	6	4	
Тема 11	Економічне, галузеве та фінансове співробітництво	10	4/2	4	2	2	
Тема 12	Основні проблеми та перспективи реалізації Угоди про асоціацію	9	4/2	4	2	2	
Тема 13	Можливості участі у програмах та проектах ЄС: громада, бізнес, влада	10	4/2	4	2	2	
Тема 14	Проектний менеджмент як інструмент доступу до фінансових фондів ЄС	10	4/2	4	2	2	
<i>Залік по модулю</i>		2		2			2
<b>Разом</b>		<b>150</b>	<b>58/28</b>	<b>64</b>	<b>32</b>	<b>30</b>	<b>2</b>



## РОЗДІЛ 7. КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

### 7.1 Календарно-тематичний план лекційних занять

№ заняття	Тема та короткий зміст заняття	Кількість годин
<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>
<b>ЗАЛІКОВИЙ МОДУЛЬ</b>		<b>32</b>
<b>Тема 1. Мета, історія заснування та договори Європейського Союзу</b>		<b>2</b>
1	Походження й розвиток європейської інтеграції. Причини виникнення перших інтеграційних об'єднань у Європі. Основні договори на шляху становлення Європейського Союзу. Поглиблення євроінтеграції: Договір про ЄС та Договір про функціонування ЄС. Передумови виникнення спільного економічного та валютного союзу у ЄС згідно основоположних договорів	2
<b>Тема 2. Головні та допоміжні органи ЄС</b>		<b>2</b>
2	Загальний аналіз інституційної побудови ЄС. Еволюція створення основних органів Співтовариства. Основні інституції Європейського Союзу: Європейська рада, Рада міністрів ЄС, Європейська комісія, Європейський суд, Палата аудиторів. Допоміжні інституції ЄС: економічно-соціальний комітет ЄС, комітет регіонів, інші органи Європейського Союзу. Особливості прийняття рішень у ЄС. Процес формування законодавчої ініціативи у Європейському Союзі. Принцип однастайності. Принцип кваліфікованої більшості. Проблеми удосконалення процесу прийняття рішень у ЄС.	2
<b>Тема 3. Основні політики ЄС</b>		<b>2</b>
3	Економічне спрямування горизонтальних політик ЄС. Регіональна політика. Соціальна політика. Конкурентна політика. Секторальні політики ЄС. Промислова та підприємницька політики. Економічний вектор науково-дослідної політики. Роль спільної енергетичної політики в економічному розвитку ЄС. Транспортна політика. Сільськогосподарська політика та політика щодо рибальства.	2
<b>Тема 4. Бюджетна політика ЄС</b>		<b>2</b>



4	Поняття бюджетної політики Європейського Союзу. Принципи формування бюджету та бюджетної консолідації у ЄС. Аналіз ефективності застосування інструментів бюджетної політики у провідних економіках країн ЄС на етапах економічного зростання та спаду. Динаміка та структура доходів, видатків, дефіциту бюджету та їх співвідношення в економіках країн ЄС з іншими країнами в останні десятиліття	2
1	2	3
<b>Тема 5. Податкова політика ЄС</b>		2
5	Історія становлення спільної податкової політики в ЄС. Зміни у системі фінансування бюджету Європейського Союзу після схвалення концепції "власних ресурсів". Види податків у ЄС. Проблема гармонізації податкових політик країн-членів ЄС. Основні цілі та принципи податкової гармонізації в ЄС. Гармонізація стягнення непрямих податків. Особливості оподаткування в окремих країнах ЄС: досвід для України	2
<b>Тема 6. Монетарна політика ЄС</b>		2
6	Економічний та монетарний (валютний) союз. Еволюція монетарної політики ЄС. Правові засади реалізації та гравці монетарної політики ЄС. Механізми та інструменти реалізації монетарної політики ЄС. Досвід Європейського Союзу у проведенні монетарної політики в кризовий період. Перспективи реалізації монетарної політики ЄС	2
<b>Тема 7. Торговельна політика ЄС</b>		2
7	Передумови та особливості формування спільної торговельної політики ЄС: трансформація митного союзу, перехід до спільного ринку, а згодом до економічного і валютного союзу. Тракткування спільної торговельної політики ЄС згідно теорій економічного лібералізму і державного регулювання економіки (дирижизму). Інструменти спільної торговельної політики ЄС. Регламент щодо торговельних бар'єрів Антидемпінгові заходи. Компенсаційний захист. Захисні заходи. Спільна торговельна політика ЄС щодо країн світу.	2
<b>Тема 8. Основна мета, стратегія та етапи європейської інтеграції України</b>		2
8	Україна на шляху європейської інтеграції. Формування договірно-правових, політичних та економічних засад співробітництва України та ЄС. «Угода про партнерство та співробітництво». «Концепція адаптації законодавства України до законодавства ЄС». Особливості процесу формування та підписання угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Порядок денний асоціації Україна – ЄС. Досвід інших держав стосовно реалізації угод про асоціацію з ЄС.	2
<b>Тема 9. Загальна характеристика Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом</b>		2

9	Передісторія Угоди. Політична асоціація та економічна інтеграція. Основні розділи Угоди. Преамбула. Загальні принципи. Політичне співробітництво і зовнішня політика та політика безпеки. Юстиція, свобода і безпека. Торгівля та суміжні питання (ПВЗВТ). Економічна та галузева співпраця. Фінансове співробітництво та боротьба з шахрайством. Інституційні, загальні та прикінцеві положення. Нові інституції асоціації.	2
1	2	3
<b>Тема 10. Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі</b>		<b>6</b>
10	Концептуальна сутність поглибленої та всеосяжної зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. Загальний огляд змісту Розділу IV «Торгівля та питання, пов'язані з торгівлею». Доступ товарів на	6
1	2	3
11 12	ринки. Доступ товарів на ринки. Засоби захисту торгівлі. Митні послуги. Технічні стандарти для промислових товарів. Безпечність харчових продуктів. Послуги. Державні закупівлі. Права інтелектуальної власності. Політика щодо конкуренції.	
<b>Тема 11. Економічне, галузеве та фінансове співробітництво</b>		<b>2</b>
13	Поняття економічного співробітництва між Україною та ЄС. Основні види економічного співробітництва. Макроекономічна допомога та фінансове співробітництво. Положення Угоди та фінансова допомога від ЄС. Фінансові послуги, транспорт. Енергетика, охорона довкілля. Сільське господарство. Захист споживачів, соціальна політика. Перспективи імплементації положень Угоди про асоціацію про економічне, галузеве та фінансове співробітництво.	2
<b>Тема 12. Основні проблеми та перспективи реалізації Угоди про асоціацію</b>		<b>2</b>
14	Політико-правовий вимір виконання угоди про асоціацію. Наближення законодавства України до права ЄС. Економічні наслідки впровадження асоціації з ЄС. Автономні торговельні преференції (АТП): досвід використання. ПВЗВТ: зміни торговельного режиму після 1 січня 2016 року. Зростання ролі громадянського суспільства при виконанні угоди про асоціацію.	2
<b>Тема 13. Можливості участі у програмах та проектах ЄС: громада, бізнес, влада</b>		<b>2</b>
15	Агентства та програми ЄС – можливості участі. Співпраця у галузях освіти, навчання та культури. Освітні обміни, тренінги, проекти підтримки молоді та спорту. Співпраця у рамках програм ЮНЕСКО. Співробітництво у сфері науки та технологій. Програма «Горизонт 2020». Транскордонне співробітництво як вагомий інструмент європейської інтеграції України. Спільна операційна програма Польща-Білорусь-Україна на 2014-2020 рр.	2
<b>Тема 14. Проектний менеджмент як інструмент доступу до фінансових фондів ЄС</b>		<b>2</b>
16	Особливості діяльності з управління проектами. Поняття ідеї.	2

	Допроєктна діяльність. Поняття оцінки середовища організації. Пошук партнерів для власного проекту. Методика побудови дерева цілей. Управління циклом проекту. Особливості формування проектної заявки на згідно типових вимог апікаційних форм агенцій та програм Європейського Союзу.	
<b>Разом</b>		<b>32</b>

## 7.2 Календарно-тематичний план семінарських (практичних, лабораторних) занять, заліків по модулях, контрольних робіт

№ заняття	Тема	Кількість годин
1	2	3
<b>ЗАЛІКОВИЙ МОДУЛЬ</b>		<b>32</b>
1	Семінарське заняття № 1. <b>Тема 1.</b> Мета, історія заснування та договори Європейського Союзу	2
2	Семінарське заняття № 2. <b>Тема 2.</b> Головні та допоміжні органи ЄС	2
3	Семінарське заняття № 3. <b>Тема 3.</b> Основні політики ЄС	2
4	Семінарське заняття № 4. <b>Тема 4.</b> Бюджетна політика ЄС	2
5	Семінарське заняття № 5. <b>Тема 5.</b> Податкова політика країн ЄС	2
6	Семінарське заняття № 6. <b>Тема 6.</b> Монетарна політика країн ЄС	2
7	Семінарське заняття № 7. <b>Тема 7.</b> Торгівельна політика ЄС	2
8	Семінарське заняття № 8. <b>Тема 8.</b> Основна мета, стратегія та етапи європейської інтеграції України	2
9	Семінарське заняття № 9. <b>Тема 9.</b> Загальна характеристика Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом	2
10	Семінарське заняття № 10. <b>Тема 10.</b> Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі	2
11	Семінарське заняття № 11. <b>Тема 10.</b> Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі	2
12	Семінарське заняття № 12. <b>Тема 11.</b> Економічне, галузеве та фінансове співробітництво	2
13	Семінарське заняття № 13. <b>Тема 12.</b> Основні проблеми та перспективи реалізації Угоди про асоціацію	2
14	Семінарське заняття № 14. <b>Тема 13.</b> Можливості участі у програмах та проектах ЄС: громада, бізнес, влада	2
15	Семінарське заняття № 15. <b>Тема 14.</b> Проектний менеджмент як інструмент доступу до фінансових фондів ЄС	2
<b>Разом семінарських занять</b>		<b>30</b>
<b>Разом заліки по модулях (ЗМ)</b>		<b>2</b>
<b>Разом годин</b>		<b>32</b>

## 7.3. Графік консультацій

№ п/п	Назва розділу, теми, зміст консультації	Кількість годин
1.	Консультація щодо проведення семінарських занять	2
2.	Консультація щодо виконання самостійної роботи	2
3.	Консультація щодо виконання ІНДЗ	1
4.	Консультація щодо проведення залікового модуля	2
5.	Передекзаменаційна консультація	2
<b>Разом</b>		<b>9</b>

**Примітка:** кількість годин, відведених на консультації: 6% від освітньої програми (денна форма навчання):  $150 \times 0,06 = 9$  годин.

## РОЗДІЛ 8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

1. Походження й розвиток європейської інтеграції.
2. Причини виникнення перших інтеграційних об'єднань у Європі.
3. Основні договори на шляху становлення Європейського Союзу. Поглиблення євроінтеграції: Договір про ЄС та Договір про функціонування ЄС.
4. Передумови виникнення спільного економічного та валютного союзу у ЄС згідно основоположних договорів.
5. Загальний аналіз інституційної побудови ЄС.
6. Еволюція створення основних органів Співтовариства.
7. Європейська рада
8. Рада міністрів ЄС
9. Європейська комісія
10. Європейський суд
11. Палата аудиторів.
12. Допоміжні інституції ЄС: економічно-соціальний комітет ЄС, комітет регіонів, інші органи Європейського Союзу.
13. Особливості прийняття рішень у ЄС.
14. Проблеми удосконалення процесу прийняття рішень у ЄС.
15. Економічне спрямування горизонтальних політик ЄС.
16. Регіональна політика.
17. Соціальна політика.
18. Конкурентна політика.
19. Секторальні політики ЄС – загальна характеристика.
20. Промислова та підприємницька політики.
21. Економічний вектор науково-дослідної політики.
22. Роль спільної енергетичної політики в економічному розвитку ЄС.
23. Транспортна політика.
24. Сільськогосподарська політика та політика щодо рибальства.
25. Поняття бюджетної політики Європейського Союзу.
26. Принципи формування бюджету та бюджетної консолідації у ЄС.
27. Аналіз ефективності застосування інструментів бюджетної політики у провідних економіках країн ЄС на етапах економічного зростання та спаду.
28. Історія становлення спільної податкової політики в ЄС.

29. Зміни у системі фінансування бюджету Європейського Союзу після схвалення концепції "власних ресурсів".
30. Види податків у Європейському союзі.
31. Проблема гармонізації податкових політик країн-членів ЄС.
32. Особливості оподаткування в окремих країнах ЄС: досвід для України
33. Економічний та монетарний (валютний) союз на прикладі ЄС – загальний аналіз.
34. Еволюція монетарної політики ЄС.
35. Правові засади реалізації та гравці монетарної політики ЄС.
36. Механізми та інструменти реалізації монетарної політики ЄС.
37. Досвід Європейського Союзу у проведенні монетарної політики в кризовий період.
38. Перспективи реалізації монетарної політики ЄС.
39. Передумови та особливості формування спільної торговельної політики ЄС.
40. Трактатування спільної торговельної політики ЄС згідно теорій економічного лібералізму і державного регулювання економіки (дирижизму).
41. Інструменти спільної торговельної політики ЄС.
42. Спільна торговельна політика ЄС щодо країн світу.
43. Формування договірно-правових, політичних та економічних засад співробітництва України та ЄС.
44. «Угода про партнерство та співробітництво».
45. «Концепція адаптації законодавства України до законодавства ЄС».
46. Особливості процесу формування та підписання угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.
47. Порядок денний асоціації Україна – ЄС.
48. Досвід інших держав стосовно реалізації угод про асоціацію з ЄС.
49. Передісторія Угоди про Асоціацію.
50. Політична асоціація та економічна інтеграція.
51. Основні розділи Угоди про асоціацію – загальна характеристика.
52. Преамбула. Загальні принципи.
53. Політичне співробітництво і зовнішня політика та політика безпеки.
54. Юстиція, свобода і безпека.
55. Торгівля та суміжні питання (ПВЗВТ).
56. Економічна та галузева співпраця.
57. Фінансове співробітництво та боротьба з шахрайством.
58. Інституційні, загальні та прикінцеві положення.
59. Нові інституції асоціації.
60. Концептуальна сутність поглибленої та всеосяжної зони вільної торгівлі між Україною та ЄС.
61. Розділу IV «Торгівля та питання, пов'язані з торгівлею». Доступ товарів на ринки.
62. Розділу IV «Торгівля та питання, пов'язані з торгівлею». Засоби захисту торгівлі.
63. Розділу IV «Торгівля та питання, пов'язані з торгівлею». Митні послуги.
64. Розділу IV «Торгівля та питання, пов'язані з торгівлею». Технічні стандарти для промислових товарів.
65. Розділу IV «Торгівля та питання, пов'язані з торгівлею». Безпечність харчових продуктів.
66. Розділу IV «Торгівля та питання, пов'язані з торгівлею». Послуги. Державні закупівлі.

67. Розділу IV «Торгівля та питання, пов'язані з торгівлею» Права інтелектуальної власності.
68. Розділу IV «Торгівля та питання, пов'язані з торгівлею». Політика щодо конкуренції.
69. Загальна характеристика економічного співробітництва між Україною та ЄС.
70. Основні види економічного співробітництва.
71. Макроекономічна допомога та фінансове співробітництво. Положення Угоди та фінансова допомога від ЄС.
72. Фінансові послуги, транспорт.
73. Енергетика, охорона довкілля.
74. Сільське господарство.
75. Захист споживачів, соціальна політика.
76. Перспективи імплементації положень Угоди про асоціацію про економічне, галузеве та фінансове співробітництво.
77. Основні проблеми та перспективи реалізації Угоди про асоціацію
78. Проблема наближення законодавства України до права ЄС.
79. Органи виконавчої влади у впровадженні УА. Двосторонні органи.
80. Економічні наслідки впровадження асоціації з ЄС. Автономні торговельні преференції (АТП): досвід використання.
81. ПВЗВТ: зміни торговельного режиму після 1 січня 2016 року.
82. Зростання ролі громадянського суспільства при виконанні угоди про асоціацію.
83. Багатосторонній Форум громадянського суспільства. Дорадча група щодо ПВЗВТ.
84. Агентства та програми ЄС – можливості участі.
85. Агентства ЄС, які відкриті для України, Молдови та Грузії.
86. Співпраця у галузях освіти, навчання та культури.
87. Впровадження нового Закону України «Про вищу освіту». Освітні обміни, тренінги, проекти підтримки молоді та спорту.
88. Співпраця у рамках програм ЮНЕСКО.
89. Співробітництво у сфері науки та технологій.
90. Програма «Горизонт 2020».
91. Транскордонне співробітництво як вагомий інструмент європейської інтеграції України.
92. Спільна операційна програма Польща-Білорусь-Україна на 2014-2020 роки.
93. Проектний менеджмент як інструмент доступу до фінансових фондів ЄС
94. Особливості діяльності з управління проектами.
95. Поняття ідеї. Корисні поради щодо формування проектної ідеї.
96. Допроєктна діяльність. Технологія SMART. Процес оформлення ідеї.
97. Поняття оцінки середовища організації. SWOT-аналіз, LEAN-аналіз.
98. Пошук партнерів для власного проекту. Методика побудови дерева цілей.
99. Управління циклом проекту.
100. Особливості формування проектної заявки на згідно типових вимог аплікаційних форм агенцій та програм Європейського Союзу.

## РОЗДІЛ 9. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

### 9.1 Таблиця оцінювання (визначення рейтингу)

навчальної діяльності студентів

<b>Поточний та модульний контроль</b>		<b>Індивідуальна робота студента (ІНДЗ)</b>	<b>ЕКЗАМЕН</b>	<b>Заохочувальні бали</b>	<b>РАЗОМ 100 балів</b>
<b>Семінарські заняття</b>	<b>Заліки по модулях</b>				
<b>15 занять по 5 балів</b>	<b>5 балів</b>	<b>5 балів</b>			
<b>Середній бал × коефіцієнт 10</b>					
<i>50 балів</i>			<i>50 балів</i>		

### 9.2 Система нарахування рейтингових балів та критерії оцінювання знань студентів

№ з/п	Види робіт. Критерії оцінювання знань студентів	Бали рейтингу
1	2	3
<b>1. Бали поточної успішності за участь у семінарських заняттях</b>		<b>До 5 балів</b>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>• розгорнутий, вичерпний виклад змісту питання;</li> <li>• повний перелік необхідних для розкриття змісту питання категорій та законів;</li> <li>• правильне розкриття змісту категорії та законів, механізму їх взаємозв'язку і взаємодії;</li> <li>• здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки і узагальнення, знання історії створення таких теорій;</li> <li>• уміння користуватись методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їх риси та форми виявлення;</li> <li>• використання актуальних фактичних та статистичних даних, матеріалів важливих історичних подій в економічній сфері в країні та за її межами;</li> <li>• знання необхідних законів і нормативних матеріалів під час розкриття питань;</li> </ul>	<b>5 балів</b>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>• порівняно з відповіддю на найвищий бал не зроблено розкриття хоча б одного з пунктів, указаних вище (якщо він потрібний для вичерпного розкриття питання);</li> <li>• при розкритті змісту питання в цілому правильно за зазначеними вимогами все ж таки студентом допущені помилки під час використання цифрового матеріалу, посилання на конкретні історичні періоди та факти, неточності у формулюванні термінів і категорій, проте з допомогою викладача він швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді</li> </ul>	<b>4 бали</b>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>• порівняно з відповіддю на найвищий бал не зроблено розкриття трьох з пунктів, указаних вище (якщо вони потрібні для вичерпного розкриття питання);</li> <li>• одночасно мають місце усі типи недоліків, які характеризують критерії оцінки "добре";</li> <li>• відповідь малообґрунтована, неповна;</li> <li>• студент не знайомий з законодавчими матеріалами, статистичними даними з фінансових та загальноекономічних питань;</li> <li>• у відповіді відсутні належні докази і аргументи, зроблені висновки не відповідають загальноприйнятим, хибні;</li> <li>• студент лише з допомогою викладача може зрозуміти та виправити свої помилки</li> </ul>	<b>3 бали</b>



<ul style="list-style-type: none"> <li>• не розкрито жодного з пунктів, указаних вище;</li> <li>• характер відповіді дає підставу стверджувати, що студент неправильно зрозумів суть питання чи не знає правильної відповіді;</li> <li>• допущені грубі помилки і студент не може їх виправити</li> </ul>	<b>2 бали</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• студент не готовий до заняття.</li> </ul>	<b>0-1 бал</b>
<b>2. Самостійна робота студентів (СРС)</b>	<b>До 5 балів</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• розгорнутий, вичерпний виклад змісту питань;</li> <li>• опрацювання необхідних законів і нормативних матеріалів під час розкриття питань;</li> <li>• повний перелік необхідних для розкриття змісту питань категорій та законів;</li> <li>• використання актуальних фактичних та статистичних даних, матеріалів періодичної преси щодо останніх подій в економічній сфері в країні та за її межами;</li> <li>• посилання на опрацьовані джерела при висвітленні питань семінарського заняття;</li> </ul>	<b>5-4 бали</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• самостійна робота виконана, але не в повному обсязі</li> </ul>	<b>3-2 бали</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• самостійна робота не виконана</li> </ul>	<b>0-1 бал</b>
<b>4. Індивідуальна науково-дослідна робота</b>	<b>До 5 балів</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• глибоке розкриття проблем, відображення власної позиції, опрацювання додаткових джерел літератури, використання практичних матеріалів, виступ перед групою</li> </ul>	<b>5-4 бали</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• робота суто компілятивного рівня</li> </ul>	<b>3 -2 бали</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• робота не виконана</li> </ul>	<b>1-0 бал</b>
<b>5. Заохочувальні бали</b>	
<b>5.1. Доповідь на науковій конференції з тематики дисципліни за рівнями (семінарах, круглих столах, диспутах тощо):</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ міжвузівська</li> </ul>	0-15
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ у вузі</li> </ul>	0-10
<b>5.2. Участь у студентських олімпіадах:</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ переможець</li> </ul>	0-10
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ призер</li> </ul>	0-7
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ учасник</li> </ul>	0-5
<b>5.3. Наукова стаття з тематики дисципліни</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ у вітчизняних виданнях</li> </ul>	0-10
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ у міжнародних виданнях</li> </ul>	0-15
<b>5. Залік по модулю</b>	<b>До 5 балів</b>
<p>Встановлено <b>3 рівні</b> складності завдань.</p> <p><b>1. Перший рівень (завдання 1-10) – тестові завдання із вибором відповіді.</b> Тестове завдання вважається виконаним правильно, якщо в картці тестування записана одна правильна відповідь. <i>За кожне правильно виконане тестове завдання студенту виставляється 0,2 бали.</i></p>	2
<p><b>2. Другий рівень (завдання 11-15) – завдання з короткою відповіддю.</b> <b>Коротка відповідь або повне визначення терміну чи поняття.</b> Залежно від розкриття завдання, студенту виставляється 0 або 0,1 або 0,2 бала.</p>	1
<p><b>3. Третій рівень (завдання 16) – розгорнута, обґрунтована відповідь.</b> В цих завданнях треба зробити послідовні, логічні пояснення, необхідні посилання, вказати факти, з яких випливає те чи інше твердження. Якщо потрібно, то слід проілюструвати думки прикладами. Залежно від розкриття питання, студенту</p>	2

виставляється 0 або 1 або 2 бали.		
<b>6. Екзамен</b>		<b>До 50 балів</b>
Встановлено <b>3 рівні</b> складності завдань. <b>1.Перший рівень (завдання 1-10) – тестові завдання із вибором відповіді.</b> Тестове завдання вважається виконаним правильно, якщо в картці тестування записана одна правильна відповідь. <i>За кожне правильно виконане тестове завдання студенту виставляється 1,5 бали.</i>		<b>15 балів</b>
<b>2. Другий рівень (завдання 11-15) – завдання з короткою відповіддю.</b> <b>Коротка відповідь або повне визначення терміну чи поняття.</b> Залежно від розкриття завдання, студенту виставляється 0 або 1,5 або 3 бали.		<b>15 балів</b>
<b>3. Третій рівень (завдання 16) – розгорнута, обґрунтована відповідь.</b> В цих завданнях треба зробити послідовні, логічні пояснення, необхідні посилання, вказати факти, з яких випливає те чи інше твердження. Якщо потрібно, то слід проілюструвати думки прикладами. Залежно від розкриття питання, студенту виставляється від 0 до 20 балів.		<b>20 балів</b>

### 9.3 Шкала оцінювання успішності студентів

за результатами підсумкового контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен	
<b>A</b>	<b>90 – 100</b>	<b>5</b>	<b>відмінно</b>
<b>B</b>	<b>81 – 89</b>	<b>4</b>	<b>дуже добре</b>
<b>C</b>	<b>71 – 80</b>		<b>добре</b>
<b>D</b>	<b>61 – 70</b>	<b>3</b>	<b>задовільно</b>
<b>E</b>	<b>51 – 60</b>		<b>достатньо</b>
<b>FX</b>	<b>21 – 50</b>	<b>2</b>	<b>незадовільно</b>
<b>F</b>	<b>0 – 20</b>	<b>2</b>	<b>незадовільно (без права перездачі)</b>

Шкала підсумкового контролю використовується для виставлення екзаменаційних оцінок

## РОЗДІЛ 11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Викладання дисципліни “Економіка у європейській інтеграції: внутрішні виклики та зовнішній вимір” супроводжує наступне методичне забезпечення.

1. Державні стандарти освіти.
2. Навчальні та робочі навчальні плани.
3. Навчальна програма.
4. Робоча програма.
5. Плани семінарських занять та методичні матеріали з їх проведення.
6. Методичні матеріали до виконання самостійної та індивідуальної роботи

(ІНДЗ).

7. Індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ).
8. Завдання для проведення модульного контролю (текстові та електронні варіанти).
9. Завдання для підсумкового контролю.
10. Опорні конспекти лекцій у друкованому та електронному вигляді.
11. Підручники і навчальні посібники у друкованому та електронному вигляді.

Крім цього використовуються навчальні технології для активізації процесу навчання з одного боку у вигляді проблемних лекцій, спрямованих на розвиток логічного мислення студентів. З іншого боку семінари-дискусії, що передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу теми дискусії, а також розвивають мислення і формують переконання.

## РОЗДІЛ 12. МЕТОДИКИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ

**Проблемні лекції** направлені на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами. Студентам під час лекцій роздається друкований матеріал, виділяються головні висновки з питань, що розглядаються. При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного обмірковування. Студенти здійснюють коментарі самостійно або за участю викладача.

**Робота в малих групах** дає змогу структурувати семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду спілкування.

**Семінари-дискусії** передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

**Мозкові атаки** – метод розв’язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію.

**Кейс-метод** – розгляд, аналіз конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності.

**Презентації** – виступи перед аудиторією, що використовуються; для представлення певних; досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань тощо.

**Банки візуального супроводження** сприяють активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності:

- Законодавчі матеріали та коментарі до них
- Навчально-методичні матеріали з вивчення навчальної дисципліни
- Інтерактивні посібники, підручники

- Періодичні видання:
- Альбом схем з навчальної дисципліни
- Рекламні матеріали з практики роботи фінансових, податкових, страхових органів тощо.

## Використання навчальних технологій для активізації процесу навчання з дисципліни “Економіка у європейській інтеграції”

Тема 1. „ Мета, історія заснування та договори Європейського Союзу”	
1	2
<b>Проблеми лекції</b>	<p><b>Проблемні питання:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Походження й розвиток європейської інтеграції</li> <li>2. Основні договори на шляху становлення Європейського Союзу</li> <li>3. Поглиблення євроінтеграції: Договір про ЄС та Договір про функціонування ЄС</li> </ol>
<b>Робота в малих групах на семінарських заняттях</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Характеристика етапів розвитку економічної інтеграції</li> <li>▪ Походження й розвиток європейської інтеграції.</li> <li>▪ Причини виникнення перших інтеграційних об’єднань у Європі.</li> </ul>
<b>Семінари-дискусії Мозкові атаки Кейс-метод Презентації</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. <b>Проблемне повідомлення та дискусія з питань:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Економічні та політичні передумови становлення глобальних процесів.</li> <li>▪ Основні договори на шляху становлення Європейського Союзу.</li> <li>▪ Поглиблення євроінтеграції: Договір про ЄС та Договір про функціонування ЄС.</li> <li>▪ Які передумови виникнення спільного економічного та валютного союзу у ЄС згідно основоположних договорів?</li> </ul> </li> <li>2. <b>Презентація ІНДЗ</b></li> </ol>
Тема 2. „ Головні та допоміжні органи ЄС ”	
<b>Проблеми лекції</b>	<p><b>Проблемні питання:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Загальний аналіз інституційної побудови ЄС</li> <li>2. Які основні інституції Європейського Союзу</li> <li>3. Які допоміжні інституції ЄС</li> <li>4. Охарактеризуйте особливості прийняття рішень у ЄС</li> </ol>
<b>Робота в малих групах на семінарських заняттях</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Визначте етапи еволюції створення основних органів Співтовариства.</li> <li>▪ Які особливості прийняття рішень органами ЄС?</li> </ul>
<b>Семінари-дискусії Мозкові атаки</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. <b>Проблемне повідомлення та дискусія з питань:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Процес формування законодавчої ініціативи у Європейському Союзі.</li> </ul> </li> </ol>
<b>Кейс-метод Презентації</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ У чому полягає принцип одностайності?</li> <li>▪ Охарактеризуйте принцип кваліфікованої більшості.</li> <li>▪ Які проблеми удосконалення процесу прийняття рішень у ЄС?</li> </ul> <ol style="list-style-type: none"> <li>2. <b>Презентація ІНДЗ</b></li> </ol>

Тема 3. " Основні політики ЄС "	
Проблеми лекції	<b>Проблемні питання:</b> 1. Економічне спрямування горизонтальних політик ЄС 2. Секторальні політики ЄС
Робота в малих групах на семінарських заняттях	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Чому потрібна спільна політика щодо гуртування в ЄС?</li> <li>▪ Яка роль спільної енергетичної політики в економічному розвитку ЄС?</li> </ul>
Семінари-дискусії Мозкові атаки Кейс-метод	<b>1. Проблемне повідомлення та дискусія з питань:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Чому регіональну політику вважають основою євроінтеграції?</li> <li>▪ Чим відрізняється соціальна політика ЄС від української?</li> <li>▪ Охарактеризуйте економічний вектор науково-дослідної політики</li> </ul>
Тема 4. " Бюджетна політика ЄС "	
Проблеми лекції	<b>Проблемні питання:</b> 1. Поняття бюджетної політики Європейського Союзу. Принципи формування бюджету та бюджетної консолідації у ЄС. 2. Аналіз ефективності застосування інструментів бюджетної політики у провідних економіках країн ЄС на етапах економічного зростання та спаду 3. Динаміка та структура доходів, видатків, дефіциту бюджету та їх співвідношення в економіках країн ЄС з іншими країнами в останні десятиліття
Робота в малих групах на семінарських заняттях	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Чи існують єдині принципи здійснення бюджетної політики в різних країнах ЄС?</li> <li>▪ На початку 1990-х років у всіх країнах, що сьогодні належать до Єврозони, були наявні високі рівні структурного бюджетного дефіциту, який вимірюється як циклічно скоригований баланс щодо потенційного ВВП (згідно з методологією ОЕСР). Чому?</li> </ul>
Семінари-дискусії Мозкові атаки Кейс-метод Презентації	<b>1. Проблемне повідомлення та дискусія з питань:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Як проводиться аналіз ефективності застосування інструментів бюджетної політики у провідних економіках країн ЄС на етапах економічного зростання та спаду?</li> <li>▪ Які тенденції динаміки та структури доходів, видатків, дефіциту бюджету та їх співвідношення в економіках країн ЄС з іншими країнами в останні десятиліття?</li> </ul> <b>2. Презентація ІНДЗ</b>
Тема 5. " Податкова політика ЄС "	
Проблеми лекції	<b>Проблемні питання:</b> 1. Історія становлення спільної податкової політики в ЄС 2. Гармонізація податкових політик країн-членів ЄС? 3. Які особливості оподаткування в окремих країнах ЄС: досвід для України
Робота в малих групах на семінарських заняттях	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Які зміни відбулись у системі фінансування бюджету Європейського Союзу після схвалення концепції "власних ресурсів"?</li> </ul>
Семінари-дискусії Мозкові атаки Кейс-метод	<b>1. Проблемне повідомлення та дискусія з питань:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Як вирішується проблема гармонізації податкових політик країн-членів ЄС?</li> </ul>

<b>Презентації</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ У чому полягає гармонізація стягнення непрямих податків у ЄС?</li> </ul> <b>2. Презентація ІНДЗ</b>
<b>Тема 6. “ Монетарна політика країн ЄС ”</b>	
<b>Проблеми лекції</b>	<b><u>Проблемні питання:</u></b> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. У чому полягають особливості формування спільної монетарної політики ЄС?</li> <li>2. Назвіть інструменти спільної монетарної політики ЄС?</li> <li>3. Монетарна політика ЄС в кризовий період.</li> </ol>
<b>Робота в малих групах на семінарських заняттях</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Банківська система ЄС</li> <li>▪ Центральний європейський банк</li> <li>▪ Основні інструменти</li> <li>▪ Грошові агрегати в ЄС</li> </ul>
<b>1</b>	<b>2</b>
<b>Семінари-дискусії Мозкові атаки Кейс-метод Презентації</b>	<b>1.Проблемне повідомлення та дискусія з питань:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ В чому полягає мета діяльності міжнародного валютного фонду?</li> <li>▪ Для чого створений міжнародний банк реконструкції і розвитку?</li> <li>▪ Чи заважає міжнародна конкуренція добрим партнерським стосункам з іншими країнами світу?</li> </ul> <b>2. Презентація ІНДЗ</b>
<b>Тема 7. “ Торгівельна політика ЄС ”</b>	
<b>Проблеми лекції</b>	<b><u>Проблемні питання:</u></b> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. У чому полягають особливості формування спільної торговельної політики ЄС?</li> <li>2. Які інструменти спільної торговельної політики ЄС?</li> <li>3. Спільна торговельна політика ЄС щодо країн світу.</li> </ol>
<b>Робота в малих групах на семінарських заняттях</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Регламент щодо торговельних бар'єрів</li> <li>▪ Антидемпінгові заходи</li> <li>▪ Компенсаційний захист</li> <li>▪ Захисні заходи</li> </ul>
<b>Семінари-дискусії Мозкові атаки Кейс-метод Презентації</b>	<b>1.Проблемне повідомлення та дискусія з питань:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Як законодавство щодо митого союзу впливає на спільну торговельну політику?</li> <li>▪ Назвіть спільні заходи ЄС із захисту своєї торгівлі?</li> <li>▪ В чому полягає необхідність спільних правил щодо імпорту?</li> </ul> <b>2. Презентація ІНДЗ</b>
<b>Тема 8. „ Основна мета, стратегія та етапи європейської інтеграції України”</b>	
<b>Проблеми лекції</b>	<b><u>Проблемні питання:</u></b> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Охарактеризуйте шлях України до європейської інтеграції.</li> <li>2. Як відбувалося формування договірно-правових, політичних та економічних засад співробітництва України та ЄС?</li> <li>3.Що таке «Порядок денний асоціації Україна – ЄС»?</li> <li>4. Які держави мають досвід у реалізації угод про асоціацію з ЄС?</li> </ol>
<b>Робота в малих групах на семінарських заняттях</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Дайте характеристику історії розвитку відносин між Україною та ЄС.</li> <li>▪ Назвіть основні етапи інтеграції України до ЄС.</li> <li>▪ Якими є основні засади співробітництва України і ЄС на сучасному етапі?</li> </ul>

<b>Семінари-дискусії</b> <b>Мозкові атаки</b> <b>Кейс-метод</b> <b>Презентації</b>	<b>1. Проблемне повідомлення та дискусія з питань:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Що необхідно зробити Україні для виконання Копенгагенських критеріїв вступу до ЄС?</li> <li>▪ Яку технічну і фінансову допомогу отримує Україна з боку ЄС?</li> <li>▪ Назвіть критерії розширення і поглиблення європейської інтеграції.</li> </ul> <b>2. Презентація ІНДЗ</b>
<b>Тема 9. „ Загальна характеристика Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом”</b>	
<b>Проблеми лекції</b>	<b>Проблемні питання:</b> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Яка передісторія Угоди про Асоціацію?</li> <li>2. Яким чином пов’язані політична асоціація та економічна інтеграція?</li> <li>3. Охарактеризуйте основні розділи Угоди про асоціацію</li> <li>4. Які нові інституції асоціації?</li> </ol>
<b>Робота в малих групах на семінарських заняттях</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Чому виникла «Революція Гідності»?</li> <li>▪ На якій стадії знаходиться процес імплементації Угоди про асоціацію?</li> <li>▪ Які причини негативної відповіді щодо асоціації України на референдумі у Нідерландах?_</li> </ul>
<b>Семінари-дискусії</b> <b>Мозкові атаки</b> <b>Кейс-метод</b> <b>Презентації</b>	<b>1. Проблемне повідомлення та дискусія з питань:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Які розділи Угоди вважають «економічним блоком асоціації»?</li> <li>▪ Чому розділ про ПВЗВТ займає біля 70% Угоди?</li> <li>▪ Які проблеми та недоліки у роботі нових інституцій асоціації з ЄС?</li> </ul>
<b>Тема 10. “ Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі”</b>	
<b>Проблеми лекції</b>	<b>Проблемні питання:</b> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. У чому полягає концептуальна сутність ПВЗВТ між Україною та ЄС?</li> <li>2. Загальний огляд змісту Розділу IV «Торгівля та питання, пов’язані з торгівлею»</li> <li>3. Які проблеми реалізації ПВЗВТ на сучасному етапі?</li> </ol>
<b>Робота в малих групах на семінарських заняттях</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Охарактеризуйте доступ товарів на ринки згідно ПВЗВТ</li> <li>▪ Охарактеризуйте засоби захисту торгівлі згідно ПВЗВТ</li> <li>▪ Охарактеризуйте митні послуги згідно ПВЗВТ</li> <li>▪ Охарактеризуйте технічні стандарти для промислових товарів згідно ПВЗВТ</li> <li>▪ Охарактеризуйте безпечність харчових продуктів згідно ПВЗВТ</li> <li>▪ Охарактеризуйте послуги згідно ПВЗВТ</li> </ul>
<b>Семінари-дискусії</b> <b>Мозкові атаки</b> <b>Кейс-метод</b> <b>Презентації</b>	<b>1. Проблемне повідомлення та дискусія з питань:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Як здійснюються державні закупівлі згідно Угоди про асоціацію?</li> <li>▪ Як вфдбується захист прав інтелектуальної власності згідно Угоди про асоціацію?</li> <li>▪ Що передбачає політика щодо конкуренції згідно Угоди про асоціацію?</li> </ul> <b>2. Презентація ІНДЗ</b>
<b>Тема 11: «Економічне, галузеве та фінансове співробітництво»</b>	
<b>Проблеми лекції</b>	<b>Проблемні питання:</b> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. У чому полягає економічне співробітництва між Україною та ЄС?</li> <li>2. Охарактеризуйте основні види економічного співробітництва</li> </ol>
<b>Робота в малих групах на</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Як здійснюється макроекономічна допомога?</li> <li>▪ У чому полягає фінансове співробітництво?</li> </ul>

семінарських заняттях	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Які вам відомі фінансові послуги згідно Угоди?</li> <li>▪ Як здійснюється співробітництво у транспортній сфері?</li> </ul>
Семінари-дискусії Мозкові атаки Кейс-метод Презентації	<p><b>1. Проблемне повідомлення та дискусія з питань:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Як відбувається співпраця у енергетиці та охороні довкілля?</li> <li>▪ В чому особливість співробітництва у сільському господарстві?</li> <li>▪ Які проблеми у захисті прав споживачів?</li> <li>▪ В чому полягає соціальна політика згідно Угоди про асоціацію?</li> </ul> <p><b>2. Презентація ІНДЗ</b></p>
<b>Тема 12: «Основні проблеми та перспективи реалізації Угоди про асоціацію з ЄС»</b>	
Проблеми лекції	<p><b>Проблемні питання:</b></p> <p><b>1.</b> Охарактеризуйте політико-правовий вимір виконання угоди про асоціацію.</p>
	<p><b>2.</b> Які економічні наслідки впровадження асоціації з ЄС?</p> <p><b>3.</b> Чому зростає роль громадянського суспільства при виконанні Угоди про асоціацію?</p>
Робота в малих групах на семінарських заняттях	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ У чому полягає поняття «транспарентність» згідно Угоди?</li> <li>▪ Охарактеризуйте поточний статус українських організацій громадянського суспільства</li> </ul>
Семінари-дискусії Мозкові атаки Кейс-метод Презентації	<p><b>1. Проблемне повідомлення та дискусія з питань:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Яка роль органів виконавчої влади у впровадженні Угоди?</li> <li>▪ Які створені двосторонні органи згідно Угоди?</li> <li>▪ Які проблеми співпраці органів влади з громадянським суспільством?</li> <li>▪ У чому перевага застосування автономних торговельних преференцій?</li> </ul> <p><b>2. Презентація ІНДЗ</b></p>
<b>Тема 13: «Можливості участі у програмах та проектах ЄС: громада, бізнес, влада»</b>	
Проблеми лекції	<p><b>Проблемні питання:</b></p> <p><b>1.</b> Які агентства та програми ЄС дають можливості участі представникам України?</p> <p><b>2.</b> У чому полягає співпраця з ЄС у галузях освіти, навчання та культури?</p> <p><b>3.</b> Які переваги співробітництва у сфері науки та технологій?</p> <p><b>4.</b> Чому транскордонне співробітництво вважається вагомим інструментом європейської інтеграції України?</p>
Робота в малих групах на семінарських заняттях	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Які Ви знаєте програми ЄС, які відкриті для України, Молдови та Грузії?</li> <li>▪ Охарактеризуйте програма для культурних і творчих галузей «Креативна Європа»?</li> <li>▪ Які можливості надає програма «Еразмус+»?</li> </ul>
Семінари-дискусії Мозкові атаки Кейс-метод Презентації	<p><b>1. Проблемне повідомлення та дискусія з питань:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Як працює програма «Митниця 2020»?</li> <li>▪ Які особливості програми «Fiscalis 2020» (податкова адміністративна підтримка)?</li> <li>▪ В чому полягає програма підвищення конкурентоспроможності малих та середніх підприємств (COSME)?</li> <li>▪ Які пріоритети програми Польща-Білорусь-Україна на 2014-2020 роки?</li> </ul> <p><b>2. Презентація ІНДЗ</b></p>



Тема 14: «Проектний менеджмент як інструмент доступу до фінансових фондів ЄС»	
Проблеми лекції	<p><b>Проблемні питання:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Охарактеризуйте процес оформлення ідеї</li> <li>2. Що таке управління циклом проекту?</li> <li>3. З яких етапів складається формування проектної заявки</li> </ol>
Робота в малих групах на семінарських заняттях	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Що таке технологія SMART?</li> <li>▪ У чому полягає SWOT – аналіз</li> <li>▪ Що таке LAN та PEST аналіз</li> </ul>
Семінари-дискусії Мозкові атаки Кейс-метод Презентації	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. <b>Проблемне повідомлення та дискусія з питань:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Яка методика побудови дерева проблем та дерева цілей?</li> <li>▪ Охарактеризуйте основні етапи циклу з управління проектом?</li> <li>▪ Які основні вимоги до змісту та оформлення проектної заявки у донорів з ЄС?</li> </ul> </li> <li>2. <b>Презентація ІНДЗ</b></li> </ol>

## РОЗДІЛ 12. РЕСУРСИ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Ресурси мережі Інтернет	Ресурси мережі Факультету з навчальної дисципліни
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Офіційне інтернет-представництво Президента України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <a href="http://www.president.gov.ua/">http://www.president.gov.ua/</a></li> <li>2. Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <a href="http://rada.gov.ua/">http://rada.gov.ua/</a></li> <li>3. Урядовий портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <a href="http://www.kmu.gov.ua/">http://www.kmu.gov.ua/</a></li> <li>4. Офіційний веб-сайт Міністерства закордонних справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <a href="http://mfa.gov.ua/ua">http://mfa.gov.ua/ua</a></li> <li>5. Офіційний веб-сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <a href="http://www.me.gov.ua/">http://www.me.gov.ua/</a></li> <li>6. Офіційний веб-сайт Представництва Європейського Союзу в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <a href="http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm">http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm</a></li> <li>7. Європейський вибір України // <a href="http://www.minjust.gov.ua/7g.html">http://www.minjust.gov.ua/7g.html</a></li> <li>8. План стратегії ЄС // <a href="http://www.delukr.cec.eu.int">www.delukr.cec.eu.int</a></li> <li>9. Регіональна політика Європейського Союзу:</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Навчальна програма з дисципліни “Економіка у європейській інтеграції: внутрішні виклики та зовнішній вимір”.</li> <li>2. Робоча програма з дисципліни “Економіка у європейській інтеграції: внутрішні виклики та зовнішній вимір”.</li> <li>3. Плани семінарських занять та методичні рекомендації до їх проведення.</li> <li>4. Методичні рекомендації до виконання індивідуальної роботи студента</li> <li>5. Засоби діагностики знань студентів з навчальної дисципліни</li> </ol>

історія і сучасність / Посібник “Європейська інтеграція: крок за кроком” // <http://www.europexxi.kiev.ua/ukrainian/program/zmi/book3/036.html> – Сайт ГО “Фонд “Європа ХХІ”.

10.Офіційний веб-сайт Європейського Союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://europa.eu/index\\_en.htm](http://europa.eu/index_en.htm)

11.Офіційний веб-сайт Європейської Комісії [https://ec.europa.eu/commission/index\\_en](https://ec.europa.eu/commission/index_en)

12.Офіційний веб-сайт Європейської Ради <http://www.consilium.europa.eu/en/european-council/>

## РОЗДІЛ 13. ЗМІНИ І ДОПОВНЕННЯ ДО РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ

<b>№ п/п</b>	<b>Зміни і доповнення до робочої програми (розділ, тема, зміст змін і доповнень)</b>	<b>Навчальний рік</b>	<b>Підпис завідувач а кафедри</b>